

Mottagare
Regionstyrelsen

Långsiktig digital struktur för Gotlands samlade attraktions-, inflyttnings- och etableringsarbete

Förslag till beslut

- Regionstyrelsen ger regiondirektören i uppdrag att säkerställa ramfinansiering motsvarande 2,5 mnkr från 1 januari 2027 för implementering av den, som del av de 10 mnkr som förvaltningen äskar för utveckling av Business Gotland från 1 januari 2027 (ärende RS2025/2147)

Sammanfattning

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att Region Gotland från och med januari 2027 fullföljer etableringen av en långsiktig digital struktur för Gotlands samlade attraktions-, inflyttnings- och etableringsarbete. Kärnan utgörs av ett vidareutvecklat gotland.com som gemensam digital plattform, kompletterat med Digital Inflyttarservice och en permanent organisatorisk kapacitet. Syftet är att ta tillvara och vidareutveckla den digitala kapacitet som byggts upp 2019–2026 och att gå från projektberoende till en långsiktig, finansierad struktur. Målgruppen för den digitala plattformen är både de som vill flytta till Gotland, de som vill etablera sina företag på Gotland, studenter på campus Gotland som vill stanna på Gotland, gotlänningar och befintliga företag, organisationer och föreningar.

Gotlands utmaningar har ökat i både omfattning och komplexitet. Regionen har i dag Sveriges högsta försörjningskvot, en svag befolkningsutveckling och en avtagande inflyttning. Samtidigt visar analyser att en betydande andel av gotlänningarna överväger att flytta från ön. Detta sker trots att Gotland har ett av Sveriges starkaste platsvarumärken och ett högt intresse från människor som vill flytta hit. Problemet är inte efterfrågan – utan bristen på struktur för att omsätta intresse till faktisk utveckling. Den föreslagna strukturen adresserar detta gap genom att möjliggöra ett mer samordnat, datadrivet och skalbart arbetssätt. Målgruppen är potentiella inflyttare, gotlänningar, företag, investerare och aktörer som behöver en samordnad struktur och plattform för att kunna agera tillsammans.

Utan en långsiktig organisering riskerar Gotland att tappa ytterligare tempo och konkurrenskraft, där investeringar, kompetens och upparbetade arbetssätt går förlorade och utvecklingen blir mer fragmenterad och reaktiv. Förvaltningens

bedömning är att denna kapacitet är avgörande för att omsätta attraktionskraft till inflyttning, etableringar och långsiktig befolkningstillväxt. Förslaget ligger i linje med Vårt Gotland 2040 och utgör en central förutsättning för att stärka Gotlands konkurrenskraft inom ramen för Business Gotland.

Ärendebeskrivning

Inledning

Gotland har i dag ett av Sveriges starkaste platsvarumärken och en hög attraktionskraft, både nationellt och internationellt för såväl besökare som potentiella inflyttare och talanger. Samtidigt står Gotland inför betydande strukturella utmaningar, med Sveriges högsta försörjningskvot, en svag befolkningsutveckling och signaler om att en växande andel gotlänningar överväger att flytta (Novus 2026). Dessa utmaningar förstärker behovet av att arbeta både med attraktion och retention. Nationella analyser, bland annat Talent City Index (Future Place Leadership 2025) visar att Gotland i lägre grad än jämförbara regioner omsätter denna attraktionskraft i inflyttning, etableringar och långsiktig befolkningstillväxt. Endast cirka 12 procent uppfattar Gotland som attraktivt för permanentboende, vilket indikerar ett tydligt gap mellan upplevd attraktivitet och faktisk utveckling (Talent City Index 2025). Sammantaget visar detta på en konverteringsproblematik som innebär att Gotland har en hög efterfrågan på platsen, men en begränsad förmåga att omsätta denna i inflyttning, kompetensförsörjning och etableringar.

Region Gotland har inom det regionala utvecklingsuppdraget ansvar för att stärka näringslivets konkurrenskraft, främja kompetensförsörjning, öka inflyttningen och bidra till en hållbar besöksnäring. Detta förutsätter samverkan och en sammanhållen struktur för platsens utveckling. När målgruppers första möte med Gotland allt oftare sker digitalt, och relationen till platsen därefter formas och utvecklas i digitala miljöer, blir en gemensam struktur avgörande för att samordna aktörer, tillgängliggöra information och skapa ett sammanhållet erbjudande över tid. Samtidigt visar genomförda analyser att platsvarumärket Gotland genererar betydande värden, uppskattningsvis 2–3 miljarder kronor årligen, med ett långsiktigt värde i storleksordningen 10–25 miljarder kronor. Den största utvecklingspotentialen ligger i att kombinera varumärkesarbetet med mer målgruppsinriktat arbete för att öka konverteringen till inflyttning, etableringar och långsiktig retention.

Parallellt visar omvärldsanalyser att mindre och geografiskt avgränsade platser, genom digitalisering och ny teknik såsom AI, har ökade möjligheter att stärka sin konkurrenskraft och nå målgrupper oberoende av geografiska avstånd.

Detta förutsätter dock en samordnad digital struktur och kapacitet. Mot denna bakgrund aktualiseras behovet av att stärka Gotlands förmåga att arbeta mer samordnat, datadrivet, målgruppsanpassat och skalbart för att omsätta befintlig attraktionskraft i konkret utveckling.

Bakgrund och tidigare beslut

Gotlands arbete med inflyttning, attraktionskraft och etableringsförmåga utveckling har de senaste åren genomgått en tydlig strukturell förflyttning. Efter att Inspiration Gotland avvecklades 2018 minskade den operativa kapaciteten för inflyttning och etableringsstöd, samtidigt som behovet av samordning och gemensam riktning kvarstod. Som svar initierades projektet Gemensam digital plattform (2019–2023), vilket resulterade i gotland.com och verktygslådan – en neutral och samlande arena för platsens kommunikation och samverkan. Arbetet förstärktes genom Vårt Gotland 2040 och den gemensamma varumärkesstrategin (2021), där Region Gotlands roll som möjliggörare och samordnare tydliggjordes. Projektet Relocation Gotland (2023–2026) tog nästa steg genom utvecklingen av Digital Inflyttarservice och visade behovet av att kombinera en gemensam digital struktur med riktade insatser mot specifika målgrupper. Samtidigt tydliggjordes att långsiktig effekt kräver stabil organisering, finansiering och förvaltningskapacitet.

Mot denna bakgrund har Region Gotland beslutat om en stegvis implementering av Digital inflyttarservice och vidareutveckling av gotland.com från 2026, parallellt med etableringen av Business Gotland som samordnande struktur för näringslivs-, destinations- och platsutveckling. Region Gotland har successivt byggt upp en gemensam struktur, organisatoriskt, varumärkesmässigt och digitalt, i vilken Gotland.com utgör grunden. Digital inflyttarservice är den första operativa spetsen och Business Gotland den långsiktiga organisatoriska ramen. Frågan i detta ärende handlar därmed inte om en enskild webbplats eller ett projekt, utan om att säkra Gotlands samlade digitala kapacitet för ett sammanhållet attraktions, etablerings- och utvecklingsarbete. Denna kapacitet behöver nu integreras i ordinarie verksamhet och ges långsiktiga förutsättningar.

Uppbyggd kapacitet och resultat 2018–2026

Sedan 2018 har Region Gotland, tillsammans med flertal utvecklingsaktörer stegvis byggt upp en gemensam digital struktur för platsens kommunikation och samverkan. Arbetet har till stor del finansierats genom projekt och har resulterat i flera centrala komponenter. Gotland.com har etablerats som en gemensam digital plattform med målgruppsingångarna Besöka & uppleva, Bo & leva och Arbeta & utveckla. Plattformen fungerar som en samlande yta för information, inspiration och vägledning om Gotland.

Genom verktygslådan har aktörer givits möjlighet att bidra med innehåll och erbjudanden, vilket samtidigt byggt upp en gemensam databas över platsens aktiviteter, utbud och aktörer. Detta har skapat förutsättningar för ökad synlighet, samordning och kunskapsuppbyggnad. Plattformen har i dag en stark räckvidd, används i målgruppers planerings- och beslutsfaser och utgör en etablerad del av Gotlands digitala ekosystem. Digital Inflyttarservice har utvecklats som en operativ spets för att testa nya funktioner, arbetssätt och ett mer datadrivet och målgruppsanpassat arbetssätt kopplat till inflyttning.

Sammantaget har det etablerats en strukturell förmåga att samordna, analysera och utveckla Gotlands digitala närvaro. Kapacitet har byggts upp inom digital utveckling, målgruppsanalys, digital transformation och varumärkesarbete, tillsammans med en grund för datainsamling, analys och kontinuerlig optimering. Detta stärker Gotlands förmåga att arbeta mer strukturerat och kunskapsbaserat med attraktionskraft, inflyttning och företagsetableringar. Därutöver har nya former för samverkan utvecklats mellan region, näringsliv och andra aktörer. Denna kapacitet är i dag projektberoende, och ansvar, förvaltning och långsiktiga resurser är ännu inte fullt ut organiserade.

Digital struktur och koppling till Business Gotland

Den digitala struktur som föreslås i detta ärende syftar till att säkerställa långsiktig kapacitet för Gotlands digitala närvaro och utveckling. Strukturen omfattar produktägarskap, innehållskoordinering, utveckling och utvecklingsmedel, och utgör en gemensam plattform för flera strategiska områden, däribland inflyttning och talangattraktion.

Parallellt har Digital Inflyttarservice utvecklats som den första operativa tillämpningen inom strukturen. Arbetet har omfattat utveckling av funktioner, innehåll och arbetssätt för att stödja målgrupper genom hela inflyttarprocessen, samt test av ett mer datadrivet och målgruppsanpassat arbetssätt. Sammantaget har detta etablerat en grundläggande digital kapacitet i form av en gemensam plattform, en växande databas över innehåll, aktörer och aktiviteter, utvecklade arbetssätt för samverkan och innehållsproduktion samt uppbyggd kompetens inom digital utveckling, analys och varumärkesarbete. Kapaciteten används i dag i flera delar av Gotlands utvecklingsarbete och utgör en etablerad del av det digitala ekosystemet. Samtidigt är stora delar av utvecklingen fortsatt projektfinansierad, och ansvar, förvaltning och långsiktiga resurser är ännu inte fullt ut organiserade.

Denna kapacitet är en central förutsättning för etableringen av Business Gotland. För att kunna arbeta mer samordnat, prioritera mellan insatser och omsätta strategi till konkret handling krävs en gemensam digital struktur som

kan bära flera samtidiga uppdrag och målgrupper. Erfarenheterna från Relocation Gotland visar samtidigt att digitala lösningar behöver kompletteras med operativa funktioner för att omsätta intresse till faktisk inflyttning och etablering. Inflyttarservice är därmed både en digital och verksamhetsnära funktion, med fokus på mottagande, vägledning och relationsbyggande. Den långsiktiga organiseringen av dessa funktioner behöver utvecklas i takt med etableringen av Business Gotland. Inledningsvis bör fokus ligga på att säkra och vidareutveckla det digitala mötet, samtidigt som behovet av operativ kapacitet kvarstår och hanteras i kommande steg – exempelvis genom dedikerade roller, samverkan med förvaltningar eller lokala aktörer. Dialog pågår parallellt med närliggande initiativ, såsom projektet SAMLA, för att stärka kopplingen mellan digital struktur och lokalt mottagande.

Behovet är tidskritiskt. Från 2027 upphör projektfinansieringen samtidigt som konkurrensen om kompetens och investeringar ökar. För att inte tappa tempo krävs att den uppbyggda kapaciteten säkras och integreras i en långsiktig struktur. Det handlar inte om att överföra ett enskilt projekt till drift, utan om att etablera en varaktig förmåga att arbeta samordnat och datadrivet med inflyttning, retention, etableringar och platsutveckling.

Samlad struktur och fördjupande spetsar

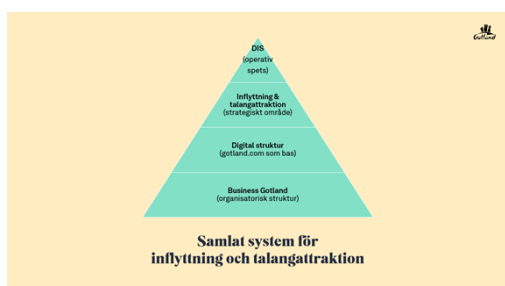
Den föreslagna digitala strukturen utgör en operativ stödfunktion för en sammanhållen, datadriven och målgruppsanpassad digital närvaro kopplad till gotland.com och andra plattformar och kanaler i ekosystemet. Den omfattar teknik, innehållsstruktur, prioritering av utvecklingsinsatser och varumärkesmässig samordning, och skapar en gemensam grund för Gotlands digitala utvecklingsarbete. Samtidigt är en gemensam struktur inte tillräcklig i sig. Gotland.com möter flera målgrupper genom hela livscykeln – från första digitala kontakt till etablering och långsiktig relation till platsen. För att omsätta denna bredd i konkret effekt krävs riktade, målgruppsanpassade fördjupningar.

Dessa fördjupningar benämns spetsar. En spets samlar innehåll, funktioner, vägledning och kommunikation utifrån en tydligt definierad målgrupp och dess behov. Spetsar utvecklas inom den gemensamma strukturen och bidrar både till ökad konvertering i målgruppen och till att vidareutveckla plattformen som helhet. Målgruppernas resor hänger samtidigt ihop – besökare blir inflyttare, inflyttare blir entreprenörer och företagsetableringar skapar nya invånare. Spetsmodellen möjliggör därför både helhet och riktad effekt utan att skapa fragmentering.

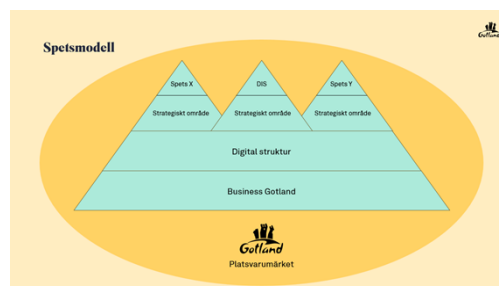
Relocation Gotland har resulterat i den första spetsen: Digital inflyttarservice. Analysen visar att intresset för att flytta till Gotland är stort, men att många

fastnar i hinder kopplade till osäkerhet och brist på stöd. Digital inflyttarservice möter detta genom en sammanhängande inflyttarresa med fokus på vägledning, trygghet och kontinuitet. Funktioner som Min Gotlandsplan, Områdessidor och ett datadrivet Inflyttarprogram ger struktur och stöd genom hela processen, kompletterat med löpande och målgruppsanpassat innehåll. Samtliga delar är mätbara, vilket möjliggör kontinuerlig, datadriven utveckling.

Erfarenheterna visar att spetsutveckling inte är ett enskilt projekt, utan ett arbetssätt. Den digitala strukturen skapar förutsättningarna, medan spetsarna skapar effekt. Tillsammans utgör de en skalbar modell för ett mer samordnat, datadrivet och långsiktigt utvecklingsarbete. För att realisera denna potential krävs resurser för att fullt ut använda och vidareutveckla den teknik, data och kompetens som redan byggts upp. Det innebär en förflyttning från en initial digital nivå till en mer avancerad, integrerad och skalbar utvecklingskapacitet.

Visar hur spetsen DIS samspelar med den digitala strukturen och Business Gotland.

Visar potentialen med fler spetsar inom exempelvis etableringar och eveneman

Konsekvenser vid utebliven finansiering

Den samlade utvecklingen sedan 2018 visar att Gotland har byggt upp en strategisk digital kapacitet för samordnad regional utveckling. Samtidigt är kapaciteten fortsatt sårbar och beroende av långsiktig organisering och finansiering. Utan detta riskerar den gemensamma digitala strukturen att försvagas och gotland.com tappar då funktionalitet, aktualitet och relevans, och den utvecklade spetsen Digital Inflyttarservice riskerar att avvecklas eller fragmenteras.

Konsekvenserna sträcker sig bortom enskilda funktioner. Risken ökar för kompetensbortfall, minskat förtroende hos arbetsgivare och samarbetspartners samt ökad fragmentering, där aktörer utvecklar egna lösningar i avsaknad av en gemensam struktur. Detta försvagar Gotlands samlade erbjudande, konkurrenskraft och på sikt varumärke. Sammantaget innebär utebliven finansiering en förflyttning från en samordnad och datadriven kapacitet till ett mer fragmenterat och reaktivt arbetssätt, med minskad förmåga att attrahera, ta emot och behålla invånare samt stödja etableringar och kompetensförsörjning.

Därmed riskerar redan upparbetade investeringar och värden att inte realiseras och utvecklingen utebli.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att den digitala struktur som byggts upp kring gotland.com och Digital Inflyttarservice idag utgör en än mer nödvändig och strategisk nyckelkapacitet för att minska gapet mellan Gotlands höga attraktionskraft och låga konvertering till inflyttning och etableringar. Trots ett starkt platsvarumärke visar analyser att Gotland i lägre grad än jämförbara regioner omsätter öns potential i faktisk inflyttning och etablering. Samtidigt påverkar exempelvis färjepriser viljan att bo kvar, vilket tydliggör behovet av att aktivt arbeta med både attraktion och retention.

Den digitala infrastrukturen kring gotland.com skapar förutsättningar att samla aktörer, samordna insatser och arbeta mer systematiskt och datadrivet. Med långsiktiga organisatoriska och ekonomiska förutsättningar kan denna kapacitet stärka Gotlands möjligheter att omsätta attraktionskraft i hållbar regional utveckling, inom ramen för Business Gotland. Sammantaget innebär förslaget ett skifte från ett fragmenterat och delvis projektbaserat arbetssätt till en mer sammanhållen och långsiktig struktur för att realisera Gotlands attraktionskraft i linje med Vårt Gotland 2040.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/ rättsligt perspektiv

Bedömningen är att förslaget ryms inom kommunallagen och avser verksamhet av allmänt intresse. Dataskydd beaktas. Inga rättsliga hinder har identifierats.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att förslaget innebär en årlig basfinansiering från 2027 och bedöms på sikt stärka skattebas, kompetensförsörjning och näringslivsutveckling.

3. Barnperspektiv

Strukturen förbättrar tillgången till information om boende, skola och fritid, vilket underlättar för barnfamiljer. Bedömningen är positiv.

4. Jämställdhetsperspektiv

Bedömningen är att ett inkluderande och tillgängligt upplägg bidrar till likvärdig tillgång till information och stöd. Bedömningen är positiv.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att strukturen möjliggör synliggörande av hela Gotland och stärker utvecklingen även utanför Visby. Bedömningen är positiv.

6. Klimat och miljöperspektiv

Den digitala strukturen minskar behovet av tryckt material och fysiska insatser.
Miljöpåverkan bedöms som låg eller positiv.

Beslutsunderlag

Bilaga 1 – Från plattform till långsiktig kapacitet
Bilaga 2 – Beskrivning av utvecklingsfaserna för gotland.com och Digital Inflyttarservice
Bilaga 3 – SWOT-analys Gotlands digitala kapacitet
Bilaga 4 – Analys av värdet av platsvarumärket 2026, Region Gotland
Vårt Gotland 2040 – Regional utvecklingsstrategi (RUS)
Regionstyrelsens beslut 2023-04-26 § 107
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-04-01

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Stefan Persson
Regional utvecklingsdirektör